

OPONENTSKÝ POSUDEK

Jméno rigorozanta/rigorozantky:	Mgr. Martina DOLEČKOVÁ
Téma práce:	Magdeburské právo v 15. a 16. století
Rozsah práce:	208 642 znaků
Datum odevzdání práce:	6. 9. 2020

1. Aktuálnost (novost) tématu

U témat ze starších právních dějin je samozřejmě obtížné hodnotit je ve vztahu k 21. století a priori jako aktuální. Určitě jde ale o téma, jež je dlouhodobě předmětem vědeckého diskurzu a jež skrývá bohatý potenciál pro samostatnou vědeckou práci.

2. Náročnost tématu na teoretické znalosti, vstupní údaje a jejich zpracování a použité metody

Téma práce zasahuje průřezově do většího množství právních odvětví a juristicky je mimo jakoukoliv pochybnost náročné. Náročné je ale i z pohledu heuristického, neboť předpokládá práci s archivními prameny, staršími edicemi dokumentů a též obsáhlým souborem literatury, přičemž řada prací je roztržena v různých periodikách (včetně regionálních) a sbornících.

Autorka vhodně zkombinovala klasické metody vědecké práce (deskripce, analýza, komparace) s metodickými podněty pomocných věd historických (zejména metodou diplomatického rozboru).

3. Formální a systematické členění práce

Práce je kromě Úvodu a Závěru členěna na čtyři do značné míry autonomní kapitoly. První pojednává o dosavadním zpracování magdeburského práva v českých zemích, součástí tohoto pojednání jsou též medailony některých významných historiků a právních historiků (s. 10–25). Druhá kapitola, jejíž název začíná z poněkud nejasných důvodů slovy „*Od Litoměřic k Olomouci*“, je věnována popisu vývoje magdeburské právní oblasti ve 14. století až do jejího zániku v 17. století (s. 26–50). Následuje přehled pramenů magdeburského práva (s. 51–59) a konečně obsahová analýza tzv. Extraktu hlavnějších a přednějších článků z práv saských aneb magdeburských, zpracovaného v Litoměřicích v roce 1571 (s. 60–75). Tato systematika nepostrádá logiku, zároveň je ale třeba říci, že každá z těchto kapitol by mohla být bez nesnází rozvedena do rozsahu celé rigorózní práce.

Zejména na margo první kapitoly lze poznamenat, že je sice chvályhodné, je-li text vědecké práce otevřen komentovanou bibliografií dosavadního výzkumu, v daném konkrétním případě má ale tato část přeci jen zbytečně velký rozsah. Je to dáno i zařazením krátkých medailonků v podkapitolách 1.3 a 1.5, přičemž zde obsažené údaje jsou v některých případech zbytečně redundantní k informacím obsaženým v dalších, obecněji uchopených podkapitolách.

Jednotlivé kapitoly jsou dále poměrně podrobně členěny až do podkapitol druhého řádu. Autorce se nicméně podařilo uchopit toto podrobnější členění tak, že nepůsobí z hlediska čtenáře rušivě, a naopak mu pomáhá při orientaci v textu.

4. Vyjádření k práci

Autorka nepochybně prokázala zájem o starší české právní dějiny a téma magdeburského práva se chopila zdatně. Velmi sympatická je skutečnost, že neváhala využít i nepublikované archivní materiály, což by mělo být při právněhistorické práci normou. Text je dobře strukturovaný, konzistentní, jazykově kultivovaný a odborně na výši, i když některé výhrady je proti němu možné vznášet (viz dále). Určitě ale stálo za úvahu, volit větší přesnost při volbě názvu práce – pokud je totiž pojmenována „Magdeburské právo

v 15. a 16. století“, pak by bylo možné logicky předpokládat, že bude v první řadě pojednávat o právním řádu samotného města Magdeburg, z něž se dále šířilo po severním Německu a posléze i v zemích tvořících ve středověku a raném novověku tzv. Českou korunu. Autorka se ale ve skutečnosti zaměřila na podobu magdeburského práva v Čechách a na Moravě, což, domnívám se, mělo být v názvu práce adekvátně reflektováno.

5. Kritéria hodnocení práce

Splnění cíle práce	Autorka v Úvodu formulovala několik souběžných cílů (s. 6), od kterých se odvíjí obsah jednotlivých kapitol. Tyto cíle byly postupně naplněny.
Samostatnost při zpracování tématu včetně zhodnocení práce z hlediska plagiátorství	Podle systému vykazuje práce podobnost 99 %, to je ale dáno tím, že se jedná o uznání již dříve vložené práce diplomové. Ta již byla z pohledu plagiátorství prověřena s negativním výsledkem.
Logická stavba práce	Jak již bylo uvedeno, je práce strukturována logicky, kapitoly na sebe dobře navazují, i když každá z nich je zaměřena na určitý specifický aspekt široké problematiky vývoje magdeburského práva v Čechách a na Moravě.
Práce se zdroji (využití cizojazyčných zdrojů) včetně citací	<p>Nutno především ocenit, že autorka neváhala sáhnout i po dobových, netištěných archivních pramenech, což zejména pro starší období není vůbec snadné. Na druhou stranu je nutno upozornit, že ne vždy se transkripce studovaných textů zdařila dokonale – příkladmo lze uvést část rozsudku v pozn. 161, kdy podle autorky od žalobce „<i>pro zaplacení na jednou naskupováno bylo</i>“, ačkoliv správné znění nepochybně je „<i>nejednou nastupováno bylo</i>“. Také slovo „<i>Nikž</i>“ v dalším úryvku by zřejmě mělo být správně čteno jako „<i>Nýbrž</i>“. Nebylo ovšem z pochopitelných důvodů možné provést důkladné porovnání transkripcí s originálními materiály.</p> <p>Rozsah použitých edic a literatury je na rigorózní práci zcela dostatečný a zahrnuje většinu relevantních titulů, včetně celé řady prací německých. Samozřejmě, bylo by možné diskutovat o potenciální přínosnosti dalších titulů (např. Jan Mareš se právem litoměřické oblasti zabýval i v několika dalších studiích, ohledně transferu německého práva do Čech určitě neměla být pominuta práce Mendlova atd.), v zásadě ale platí, že vždy se nabízejí cesty, jak heuristiku dále rozšířit.</p> <p>Zdroje jsou v závěrečném seznamu řádně citovány, i když jejich řazení (literatura – internetové zdroje – edice – archivní prameny) neodpovídá tak úplně úzu. Stejně tak i poznámky pod čarou (v celkovém</p>

	počtu 307) vycházejí z jednotné citační normy, je ale k diskuzi, zda opakované citáty pouze prostřednictvím příjmení autora jsou z hlediska čtenáře nejpříjemnější variantou.
Hloubka provedené analýzy (ve vztahu k tématu)	V zásadě lze hloubku výkladu, resp. jeho analytických pasáží považovat za dostatečnou, i když vědecky přínosnější by nepochybně bylo, kdyby se byla autorka koncentrovala jen na některé z dílčích témat a prozkoumala je ještě detailněji.
Úprava práce (text, grafy, tabulky)	Práce je tvořena pouze textem, grafy a obrázky autorka nepoužila. Z hlediska vizuálního dojmu by rozhodně bylo lepší vynechávat (jak je obvyklé) řádek před každým nadpisem a neodsazovat úvodní odstavec.
Jazyková a stylistická úroveň	Po jazykové stránce zasluhuje práce pochvalu, jazyk je odborný, ale zároveň srozumitelný a čtivý.

6. Přípomínky a otázky k zodpovězení při obhajobě

Jakkoliv je práce jako celek v předchozích rubrikách po právu hodnocena v zásadě kladně, je přeci jen úkolem oponenta upozornit i na její slabší místa.

Předně, zvláště při práci předkládané za účelem dosažení doktorátu v oblasti práva by se nemělo objevit (bohužel velmi rozšířené) faux pas, kdy autorka charakterizuje obsáhlý právní dokument (Extrakt z roku 1571) jako normu (s. 74). Rozlišování mezi právní normou a právním normativním aktem, resp. jiným souborem právních norem by mělo patřit k základní terminologické výbavě každého právníka.

Za přinejmenším diskutabilní lze také považovat důsledné užívání pojmu „norimberská právní oblast“. Jedná se spíše o jakousi učebnicovou zkratku a celá řada významných badatelů v čele s Bedřichem Mendlem poměrně přesvědčivě prokázala, že ve skutečnosti se např. staroměstské právo od norimberského již v období vrcholného středověku podstatně lišilo a stejně tak neexistují žádné důkazy o tom, že by z Prahy (nebo některého jiného města tzv. staroměstské oblasti) do Norimberka putovala v této době nějaká odvolání či žádosti o právní naučení (viz zejména MENDL, B.: Takřčené norimberské právo v Čechách, Praha 1938).

Stejně tak lze za dosti překvapivou interpretaci považovat tvrzení, že když byl v létě roku 1548 rozšířen králův zákaz odvolávat se od městských soudů do zahraničí i na území Moravy a Slezska, „*pro Olomouc to tedy mělo znamenat zákaz odvolávat se do Vratislavi*“, s tím, že „*tento zákaz nebyl městem dodržován*“ (s. 45). Avšak Vratislav stejně jako prakticky celé Slezsko byla součástí České koruny a těžko tedy mohla být ve smyslu citovaného nařízení považována za zahraničí...

Bohužel, závěrečné korektury uniklo i několik dosti laciných chyb, vzniklých z nepozornosti – tak např. je na s. 12 je prof. Čelakovský uveden s křestním jménem Ladislav namísto správného Jaromír (podkapitola na s. 23 je již nadepsána správně). Na s. 26 jsou jako jeden ze severoněmeckých kmenů uvedeni Bavoři, ačkoliv správně je zjevně Sasové (ostatně Bavoři jsou vzápětí znovu uvedeni mezi kmeny jihoněmeckými). Správné není rozhodně ani tvrzení, že úřad podkomořího byl v Čechách zřízen až v roce 1387 (s. 35) – ve skutečnosti lze držitele této úřední hodnosti (byť se její náplň v běhu času logicky poněkud proměňovala) souvisle sledovat už od druhé poloviny 12. století. Ostatně i sama autorka v seznamu použitých zdrojů uvádí a v poznámkách pod čarou cituje Čelakovského studii Úřad podkomořský.

Uniklo i několik překlepů – namátkou „*nalozaly*“ (správně „*nalézaly*“, s. 22) „*provincience*“ (správně „*provenience*“, s. 24), „*šmalkadské*“ (Správně „*šmalkaldské*“, s. 41), „*pohnanenému*“ (správně „*pohnanému*“, s. 68) atd. Vzhledem k rozsahu posuzovaného textu jsou občasné překlepy pochopitelné, obtížněji omluvitelná jsou ovšem shora uvedená pochybení. K výčtu měst na s. 17 je možno dodat, že jsou-li všechna ostatní uvedena pod českými jmény, bylo by logičtější použít i jména Bruntál namísto německého Freudenthal.

Vzhledem k rozsahu pozornosti, který autorka věnovala Extraktu z roku 1571, stálo by při obhajobě za úvahu, aby podrobněji pohovořila o jakési opožděné reakci na něj, tedy tzv. Srovnání práv pražských s právy magdeburskými z roku 1610.

Doporučení/nedoporučení práce k obhajobě	Práci doporučuji k obhajobě.
---	------------------------------

V Praze dne __28. 10. 2020__

doc. JUDr. Marek Starý, Ph.D.